GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 26. W Piątek dnia 31. Stycznia. 1840.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża, dnia 22 Stycznia.

(*Gaz. Rząd. Pr.*) — Zdaje się, że rząd przy wyborze następcy Pana de Quelen na największe natrafia trudności. Nie ulega już żadnéj wątpliwości, że jakaś koalicya między duchowieństwem przy téj sposobności zamiary rządu niweczyć usiłuje. Swieckiéj władzy we Francyi naturalnie o to iść musi, aby następcą Pana Quelen był mąż, coby nie był jego naśladowcą; musi się ona o to starać, aby na czele pierwszéj dyecezyi stanął prałat, któryby z pobożnością łączył uczucia pokory, skromności, ulegania rządowi, a nareszcie pod względem osobistości swojéj polityczne zasady teraźniejszości podzielał. Zapewne między duchowieństwem francuzkiém nie zbywa na mężach, pragnących zgorszeniu systematycznéj oppozycyi przeciw rządowi tamę położyć i kilku takim kandydatom dostojeństwo wakujące już ofiarowano. Ale wszyscy, nawet najgodniejsi i najrozsądniejsi, z przyjęcia onego się wymówili. Uniewinniają się wiekiem podeszłym i przywiązaniem do dotychczasowéj dyecezyi swojéj. Biskup z Arras, z wysokich cnót swoich powszechnie szanowany, już oświadczył był chęć swoję przyjęcia Arcybiskupstwa Paryskiego, ale teraz znowu słowo swoje cofnął. To cofnięcie ma zapewne swoje przyczyny, bo nie zważając nawet na świetność godności, za którą gdzie indziéj i wśród innych okoliczności prałaci się ubiegali, nawet i najpokorniejszego i najskromniejszego już sama myśl, ileby dobrego na tak wysokiém stanowisku dla kościoła a tém samém i dla kraju zdziałać mógł, do przyjęcia téj posady spowodowaćby powinna. Ale zdaje się, że między naczelnikami stronnictwa duchownego liga jakaś się zawiązała, aby od katedry arcybiskupiéj Paryża każdego oddalić prałata, na któregoby choć najsłabsze spadało podejrzenie tolerancyi i bezstronności politycznéj. Członkowie celniejsi kapituły metropolitalnéj zupełnie w téj myśli i tym duchu działają; nie chcą mieć żadnéj głowy, pochwalającéj rewolucyę lipcową. Rzeczą naturalną, że rząd, jakkolwiek do zasad wiary świętéj szczerze przywiązany, w téj mierze jednak zdania duchowieństwa podzielać nie może. Ale jakim sposobem skałę tę ominąć, to trudném zaiste zadaniem, bo każdemu kandydatowi, nie należącemu do téj koalicyi, odgrażają gniewem Rzymu a tym sposobem każdy prałat, upatrujący w służbie swojéj tylko missyę pokoju i zgody, wstręt czuje od

przyjęcia posady, mającéj być w istocie szermiernią. Rząd tuszy sobie, że Papież sam takim zabiegom tamę położy, nie szczędzi więc demonstracyi, mogących Rzym do pobłażania i przyjaźni spowodować. Najlepszym tego dowodem ostatnie oświadczenia w Monitorze, względem Xięcia Bordeaux.

Słychać, że wyrok Izby Parów w sprawie drugiéj kategoryi obżałowanych ma,owych pozajutro zapadnie.

Univers donosi, że Xiążę Bordeaux po krótkim pobycie w Neapolu, w towarzystwie Generałów Vincent i Hautpoul do Petersburga się uda.

Pewna gazeta tutejsza głosi, że układy między Rossyą a gabinetem angielskim, które przed kilku dniami już zupełnie zerwano, znowu się rozpoczęły. Pan Brunnow nowe miał z Petersburga odebrać instrukcye, stósownie do których inne jeszcze przyzwolenia rządowi angielskiemu uczynić mógł. Zdawało się, że wszelkie trudności już ostatecznie usunięte; tę arcyważną wiadomość Hr. Medem wczoraj wieczorem gońcem tu miał odebrać.

Codziennik obejmuje szczegółowy wykaz wojska, zostającego pod rozkazami Cabrery. Podług tego wynosi piechota 25,251 ludzi i 1294 oficerów; artyllerya 755 ludzi i 42 oficerów z 10 działami i 6 moździerzami; inżynierów i saperów 753 ludzi z 42 oficerami; jazda 1824 ludzi i 178 oficerów; artylleryа konna 103 ludzi i 12 oficerów, 4 działa i 4 haubice. Do liczby téj nie wchodzą korpusy oddzielne ochotników, liczące razem 3000 ludzi. Cabrera obsadził 6 obwarowanych miast, t. j. Cantavieję, Morellę, Segurę, Aliagę, Mirabele i Villę-Malesę. W Cantaviei ma on ludwisarnią a w Benusalu i Villarluenge fabryki broni. W Morelli jest szkoła artylleryi, licząca 55 młodzieńców. Ogólną stratę wojska konstytucyjnego od czasu rozpoczęcia działań przeciw Cabrerze podają na 3086 ludzi.

Anglia.

Z Londynu, dnia 18. Stycznia.

Pogłoskę, że Lord Melbourne niezadługo urzędowanie swoje porzuci a inni Ministrowie posady zatrzymają, powtarzają teraz i dzienniki, zostające w przyjacielskich stosunkach z Ministeryum. Dwaj członkowie dawniejszéj administracyi, Lord Howick i Pan Charles Wood, którzy po ostatniem posiedzeniu parlamentowem z Ministeryum wystąpili, zajęli na teraźniejszém posiedzeniu wprawdzie miejsca swoje na stronie ministeryalnéj, ale opodal od ławki Ministrów.

Naval and Military-Gazette zawiera następujące uwagi nad marynarką francuzką i angielską: „Ponieważ okoliczności zmusiły Francyą do wzmocnienia swéj eskadry na Wschodzie, możemy więc ocenić, czego przy swoim tyle sławionym systemacie naboru wojska dokazać potrafiła. Nie tylko ona potrzebowała dłuższego czasu do uzupełnienia potrzebnych ludzi na różnych okrętach, ale okazało się także, że ludzie ci o wiele są gorsi od naszych, mimo wszelkiéj surowości jakiéj w takiem razie używano. Przyznają powszechnie, że flotta Admirała Stopforda, pod względem użyteczności, nie była przewyższoną od żadnéj z naszych dawniejszych flott. Chociaż okręty francuzkie liczniejszemi obsadzono ludźmi, przecież ich nasi pod względem zwinności obrotów wojennych i opatrywania dział o wiele przewyższają. W 1839 roku spuszczono w Anglii z warsztatu dwa okrętu pierwszego i drugiego rzędu t. j. »Queen« o 110, „Nile“ o 92, „St. George“ 120 działach latem tego roku ukończony zostanie. Zresztą zajmują się także budową trzech okrętów pierwszego, i 12 drugiego rzędu: a kilka z drugiego gatunku już bliskich ukończenia. W upłynionym roku wybudowano wiele okrętów parowych, a w tym roku znowu się budowa kilkunastu nowych rozpocznie. Włącznie z statkami przewozowemi mamy obecnie 70 Królewskich okrętów parowych. Doliczywszy jeszcze do tego parowe okręty kupieckie, widoczną jest rzeczą, że rząd w razie potrzeby może rozrządzać siłą morską tego rodzaju, że ta nie tylko nad wszystkiemi morzami panować, ale i wszystkie porty nieprzyjacielskich mocarstw tak dalece opasać może, iż się najmniejsza barka przemknąć nie potrafi. Dowiadujemy się także ku wielkiéj naszéj radości, że rząd z pomyślnym zajmuje się skutkiem poprawą losu majtków i żołnierzy morskich.“

Kapitan Perry, inspektor jeneralny Nowéj Walii południowéj, donosi iż opływając tę osadę na statku parowym, odkrył wielką rzekę, wpadającą do morza na północ od Sydney, i biorącą początek w górach położonych na wschód, z których wielka część jest wyniesiona przeszło na 5000 stóp nad poziom morza. Po obu stronach rzeki rozciągają się obszerne łany najżyzniejszego gruntu. Odkrycie tych gruntów będzie bardzo pożyteczne dla kolonii, która się coraz więcéj rozwija, gdyż mnóstwo osadników przybywa z Anglii, tak iż w 1838 roku liczono 10,189 nowoprzybyłych. Żadne pokolenie krajowców nie opiera się postępom kolonii. Ziemia rodzi wszelkie zboża, wino i oliwę. Miasto Sydney obiecuje stać się z czasem jednem z najbardziéj kwitnących.

Z dnia 22. Stycznia.

Dyskussye w Izbie niższéj nie są istotnie tego rodzaju, żeby za granicą ciekawość jaką obudzić mogły. Wczoraj oświadczył Pan Hume, że dzisiaj wieczorem uczyni wniosek, aby apanaż przyszłego małżonka Królowéj z 50,000 funt. szt. na 20,000 zredukowano, ponieważ żaden Xiążę domu panującego większéj nie pobiera pensyi; a Pułkownik Sibthorp obwieścił, że wniesie poprawkę jako klauzulę do bilu, téj treści: w razie, gdyby Xiążę Albrecht Królową przeżyć miał, a w tym przypadku przynajmniéj 6 miesięcy w Anglii rocznie nie przepędzał, albo na przypadek przejścia jego na wiarę katolicką lub wejścia w nowe śluby małżeńskie, rząd angielski od obowiązku wypłacania mu apanażu zupełnie ma być uwolnionym.

W pałacu St. James mnóstwo robotników zajętych przysposobieniami do uroczystości ślubu Królowéj. Między innémi wystawiają kryty ganek od pałacu do kaplicy. Gazety Torysowskie twierdzą, że w kaplicy téj tylko 350 osób będzie się mogło pomieścić, że więc zapewne tylko dwór świadkiem téj uroczystości będzie, zaś Parowie, mimo przywiléj swój, a nawet i ciało dyplomatyczne, wykluczeni zostaną. Obrzęd ślubu, o ile okoliczności na to zezwalają, ma się odbyć zupełnie z tym ceremoniałem, jak ślub Jerzego III. z Królową Charlottą; zaraz po ślubie N. Pani z Xięciem Albrechtem w towarzystwie kilku dworzan i pod zasłoną oddziału jazdy do Windsoru się uda. Tam później wielką wyprawią ucztę a w ciągu dnia Ministrowie i wysoka szlachta na cześć najdostojniejszych nowożeńców festyny dawać będą. Miasto będzie oświecone. Głoszą teraz, że d. 12. o godzinie 8méj wieczorem obrząd ten się odprawi a dnia 11. Xiążę tu przybędzie. Observer uważa: „Zapewne nie wszystkim czytelnikom naszym wiadomo, że skłonność, która do małżeństwa pary dostojnéj doprowadziła, nie jest nową. N. Pani i Xiążę Albrecht razem się wychowali i uważano, że Królowa Jejmść Xięciu Albrechtowi z powodu jego łagodnego charakteru i pięknych przymiotów duszy zawsze przed wszystkiémi rówiennikami pierwszeństwo dawała. J. K. W. Xiążę Albrecht płynnie mówi po angielsku i zjednał już sobie przychylność i szacunek u wszystkich osób dworu królewskiego. Jest on poetą i kompozytorem i posiada w obrębie estetyki sąd wytrawny.“

Hiszpania.

Z Madrytu, dn. 15. Stycznia.

Stósownie do Mémorial des Pyrénées z dnia 11. Stycznia, Hiszpan jakiś, Barragan, który przez lat kilka w Londynie przebywał, gdzie na łono kościoła ewanielickiego przeszedł, przybywszy do Santander aresztowany został i ważne uczynił zeznania względem spisku na życie Xięcia Vitoryi, Generała Latre i innych oficerów wyższych uknutego.

Austrya.

Z Preszburga, dnia 16. Stycznia.

Gazeta Preszburska obejmuje teraz szczegółowe wyroki, zapadłe w Izbie Magnatów pod względem grawaminów religijnych. Wyrok dotyczący się nadużycia rewersów o wychowaniu dzieci w małżeństwach mieszanych, jest osnowy następującéj: «Chociaż rewersy takowe już przed prawem z r. 1791. były w używaniu i tém prawem nie zostały zniesione, w istocie swojéj mają też cechę kontraktu, więc i teraz za nieważne poczytywane być nie mogą, wszelako J. C. W. i Wysoka Izba Magnatów, ożywieni duchem zbliżenia się i żadném w téj mierze prawem nie ograniczeni, na to zezwalają, ażeby wystawiane na przyszłość rewersa mocy zobowięzującéj nie miały; do tego zaś Wysoka Izba Magnatów przychylić się nie może, żeby już wydane i żadnej kwestyi nie ulegające rewersa wsteczném prawa działaniem miały być unieważnione, kiedy takim sposobem spokojność życia domowego wielu rodzin mogłaby doznać uszczerbku; bo jeżeli małżonka katoliczka pod warunkiem rewersu w śluby małżeńskie weszła i przez to obowiązkom swoim zadość uczyniła, małżonek od zobowiązania swego uwolnionym być nie może: istniejące więc już rewersa znaczenie swoje zatrzymać mają. Aby wszelako i w tym przedmiocie wszelkim zapobiedz niespokojnościom familijnym, Wysoka Izba Magnatów do prawomocnego wniosku się przychyla, aby takie dzieci, do których wydane dobrowolnie rewersalia zastósowanémi być nie mogą, t. j. chłopcy po dostąpieniu 18go roku życia, a dziewczyny, co już przed 18tym rokiem za mąż poszły, na mocy tych rewersaliów pytaniu religijnemu nigdy więcéj nie ulegały. — Pod względem przejścia od katolickiego kościoła do ewanielickiego Izba Magnatów uchwaliła, co następuje: «Że wolne przejście do protestantyzmu ani z Wiedeńskiéj pacyfikacyi, ani z innych ustaw dowiedzioném być nie może, wynika z 26go artykułu prawa z r. 1790/1., wyrażającego, że przejście to z zasadami religii katolickiéj się nie zgadza, więc o każdym podobnym przypadku N. Pan poprzednio powinien być zawiadomiony. Władza więc najwyższa dopiero stanowić powinna, czy przejście to na oślep się nie staje. Ponieważ nawet Izba

Stanowa w skutek wniosku, podanego jéj na przeszłorocznym Sejmie przez Wysoką Izbę Magnatów, przejście to do pewnych przywięzywała formalności, a tém samém pochwalać się zdawała, że ślepemu przejściu drogi torować nie wypada, Izba Magnatów na wniosek ten tylko z témi zezwala modyfikacyami, które zastrzeżonych w 26tym artykule 1790/1. praw Króla nie ograniczają. Wysoka Izba Magnatów radaby więc postanowiła, aby przejść chcący do właściwéj władzy się zgłosił, ażeby następnie ta kommissyę wyprawiła, któraby go w przeciągu dni 15 wybadała, jemu 4 tygodnie czasu do namyślenia się zostawiła, potém znowu przyczyn jego wysłuchała, a jeżeliby w zamiarze swoim wytrwać miał, raport w téj mierze N. Panu przesłała z najpokorniejszą prośbą, aby w ciągu 3ch miesięcy wyrok stanowczy dać raczył.«

W ł o c h y.

Z Rzymu, dnia 16. Stycznia.

Diario donosi, że Papież dn. 29. Grudnia dekret ogłosić kazał, w którym oświadcza, że zakonnica Marya Franciszka, od zakonu „Ran Jezusa“, dwa cuda w Neapolu uczyniła, kiedy dwóch chorych w oka mgnieniu wyleczyła. Wspomniana zakonnica już r. 1797. umarła, dekret więc ten poczytywać wypada za przepowiednią jéj beatyfikacyi a następnie kanonizacyi.

G r e c y a.

Ostatni numer dziennika Athena obejmuje obszerny artykuł o sprawie wschodu. Podług niego, najlepszym środkiem do utrzymania niezawisłości Turcyi, byłoby przyłączenie do Grecyi wszystkich krain Helenów. W tenczas znikłoby zródło niedowierzania i zawiści, i oba narody nawzajem by się wspierały.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Warta nasza i tego roku sąsiadkom swoim, Wiśle i Odrze, nie ustępuje; równie jak te i ona znowu wezbrała i przyległe niziny w znacznéj przestrzeni zalała. Ledwo co w niedzielę d. 26. z pod lodu swego się wydobyła, a już wieczorem o 6. godz. o 9 stóp nad stan zwyczajny wzrosła. Wszakże niebezpieczeństwo, którém woda jéj wezbrana miastu zagraża, przez stósownie urządzone środki odwrócone zostało; śluzy albowiem przy grobli Berdychowskiéj i tego roku działalności swojéj dowodzą. Cała massa wody ku téj stronie więc nad nizinami się szerzy a to też przyczyną, dla któréj mimo wzniesienie się wody d. 27. zrana o 10 stóp, do d. 29. popołudniu jednak tylko stan wody 11 stóp 3 cale wynosi, chociaż w przeciągu czasu tego wielkie padały deszcze.

Córka bankiera angielskiego, mis Anna Wilkins, właścicielka kilku milijonów majątku, rzuciła się, 12. Grudnia w otwór Wezuwiuszu z rozpaczy sprawionej przez miłość.

Ceny targowe w mieście Poznaniu.	Dn. 29. Stycznia 1840. r. od			do		
	Tal.	sgr.	fen.	Tal.	sgr.	fen.
Pszenicy szefel	2	—	—	2	2	6
Zyta	1	—	—	1	3	—
Jęczmienia dt.	—	22	—	—	24	—
Owsa dt.	—	18	6	—	19	6
Tatarki dt.	—	25	—	—	27	6
Grochu dt.	1	—	—	1	5	—
Ziemiaków dt.	—	10	—	—	11	—
Siana cetnar	—	17	6	—	18	—
Słomy kopa	4	25	—	5	—	—
Masła garniec	1	20	—	1	22	6
Spirytusu beczka	13	5	—	13	15	—